

nisteren i december 1984 Retsplejerådet om en udtalelse om anonyme vidner.

Retsplejerådet afgav herefter i december 1985 betænkning nr. 1056/1985 om anonyme vidner.

Retsplejerådets indgående overvejelser om synspunkterne for og imod anvendelsen af anonyme vidner er mere udførligt gengivet i i betænkningen side 28-33, hvortil henvises.

Retsplejerådets flertal (Agersnap, Arildsen, Gamlemtoft-Hansen, Have, Kr. Mogensen og Rosenmeier) foreslog (betænkningen, side 35-38), at der gennemføres en udtrykkelig bestemmelse om, at indholdet af en vidneforklaring aldrig kan holdes hverken helt eller delvist hemmeligt for den tiltalte. Flertallet erkendte, at kravet om, at vidners forklaring skal gengives fuldt ud for den tiltalte, kan medføre, at truede vidner under påberåbelse af en vidnefritagelsesgrund vil nægte at afgive forklaring, fordi gengivelsen af forklaringen for tiltalte vil røbe deres identitet. Selv om dette kan betyde, at grundlaget for domfældelse af en skyldig svigter, fandt flertallet, at hensynet til retshåndhævelsen her må vige for hensynet til tiltaltes muligheder for et effektivt forsvar.

Flertallet fandt endvidere, at en tiltalt som altovervejende hovedregel bør vide, hvem der afgiver forklaring i sagen mod ham, og have adgang til at overvære afhøring af vidner. I særlige situationer, hvor der er tale om personer, som tilfældigt bliver vidne til en forbrydelse, og hvor væsentlige hensyn til vidnet gør det påkrævet, bør der dog efter flertallets opfattelse være mulighed for, at vidnets navn, stilling og bopæl hemmeligholdes for tiltalte. Hvis der ligefrem er tale om, at vidnets eller hans nærmestes liv eller helbred vil blive udsat for alvorlig fare, hvis tiltalte får kendskab til vidnet – vidnet har f.eks. tilfældigt overværet et drab i forbindelse med et rockeropgør – bør der være mulighed for yderligere at bestemme, at tiltalte skal fjernes fra retssalen, inden vidnet føres ind i retten og under vidnets forklaring, således at tiltalte ikke ser vidnet.

Efter flertallets forslag må de nævnte muligheder for at afskære tiltaltes kendskab til vidnets identitet ikke bringes i anvendelse, hvis det har betydning for tiltaltes forsvar, at tiltalte kender vidnets identitet. Reglerne forudsættes derfor i praksis anvendt i forbindelse med såkaldt *tilfældige vidner*, dvs. personer, som tiltalte ikke kender i forvejen og som tilfældigt overværer eller er offer for en forbrydelse.

Flertallet anførte i øvrigt, at man tillagde det betydning, at forslaget om adgang til i særlige tilfælde at begrænse tiltaltes kendskab til vidnets identitet gennemføres. I modsat fald vil der bestå en fare for udvikling mod en tilstand, hvor organiserede krimi-

nelle kan terrorisere også personer udenfor det kriminelle miljø fra at optræde som vidner.

Et *mindretal* på 2 medlemmer af retsplejerådet (Bækgaard og Hjorth) fandt det særdeles betænkeligt (betænkningen, side 38-41) fuldstændigt at afskære muligheden for at hemmeligholde dele af vidnets forklaring for den tiltalte. Mindretallet foreslog derfor, at den retstilstand, som er fastslået med Højesterets afgørelse gengivet ovenfor i afsnit 2.2.1. fortsat bør være gældende. Det fremhævedes i den forbindelse, at der på baggrund af afgørelsens præmisser må antages at gælde meget snævre grænser for, hvornår retten vil tillade vidneanonymitet, og at der ikke ses at være grundlag for frygt for, at disse grænser ikke vil blive respekteret af fremtidig retspraksis.

Mindretallet fremhævede endvidere, at det til bekæmpelse af særdeles alvorlig og farlig kriminalitet er nødvendigt at benytte vidner, hvis identitet og detaljerede forklaring må holdes skjult for den tiltalte og for andre. Som eksempel nævnes drab og gidseltagning som led i international terrorvirksomhed eller i opgør inden for organiserede forbrydergrupper. Mindretallet fandt, at det må befrygtes, at trusler og vold mod personer, der kan tænkes at ville vidne imod kriminelle, vil få et øget omfang, såfremt lovgivningen på forhånd udelukker enhver mulighed for at skjule en vidneforklaringens indhold for en tiltalt.

3.2.3. Justitsministeriets forslag.

Som det fremgår af de under pkt. 3.2.1. nævnte udtalelser fra politi og anklagemyndighed, viser erfaringerne med den i 1986 indførte retstilstand, at forbudet mod anonyme vidner kan have medført øgede vanskeligheder for politiets efterforskning og opklaring af alvorlige lovovertrædelser. Det er efter politiets og anklagemyndighedens opfattelse ønskeligt, at der sker en opblødning af det totale forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet.

Justitsministeriet finder på denne baggrund, men også under hensyn til de synspunkter, der er anført ovenfor, vedrørende sikringen af det enkelte menneskes beskyttelse mod overgreb og af beskyttelsen af retssamfundets funktionsdygtighed, at det gældende forbud mod hemmeligholdelse af et vidnes identitet bør ophæves, og at der i stedet bør indføres en begrænset adgang til at kunne hemmeligholde et vidnes identitet.

Justitsministeriet kan nu – som i 1986 – tiltræde indholdet af det forslag, som Retsplejerådets flertal har fremsat.

Det foreliggende forslag har imidlertid fået en no-